

KOSTEL SVATÉHO MIKULÁŠE VE ZHOŘELCI

ARCHITEKT	Martin Elsaesser (1884 – 1957)
DOBA VZNIKU	1926
ADRESA	Görlitz, Bogstraße
PROHLÍDKA	duben až říjen po – ne 11 – 17 hodin
INFORMACE	www.kulturstiftung.kkvsol.net/nikolaikirche

Na severním okraji historického centra ve Zhořelci, pro které je charakteristická historická architektura ze 17. a 18. století, by návštěvníka jistě nenapadlo, že zde narazí na stopy expresionistické moderny.

K vidění je tu spíše mnoho obytných a funkčních budov a také řada starých kostelů ze středověku, baroka i novověku. A přesto je to právě nejstarší zhořelecký kostel, který tu připomíná expresionistické vlivy výmarské doby. Právě v kostele svatého Mikuláše (Nikolaikirche) totiž Martin Elsaesser v roce 1926 provedl rekonstrukci interiéru. Vyhověl tak přání místní náboženské obce, která si chtěla touto přestavbou připomenout padlé vojáky z první světové války.

Architekt Martin Elsaesser se narodil v Tübingenu jako syn teologa. Po ukončení studia u Theodora Fischera a Paula Bonatze na Vysoké škole technické ve Stuttgartu a u Friedricha von Thiersche na Vysoké škole technické v Mnichově se Elsaesser stal profesorem na Vysoké škole technické ve Stuttgartu. Od roku 1910 byl členem Svazu německého díla (Deutscher Werkbund). Před rekonstrukcí kostela svatého Mikuláše pracoval jako vedoucí ředitel Uměleckoprůmyslové školy v Kolíně nad Rýnem, později známé pod jménem Kölner Werkschulen. Na toto místo byl povolán tehdejší kolínským primátorem a pozdějším prvním německým spolkovým kancléřem Konradem Adenauerem.

Současně s převzetím zhořeleckého projektu zahájil Martin Elsaesser činnost jako umělecký vedoucí úřadu pozemních staveb ve Frankfurtu nad Mohanem a podílel se zde od roku 1925 až do začátku třicátých let na řadě významných stavebních projektů. K nim patří vedle Velké tržnice (Großmarkthalle) z roku 1928 také kostel Gustava Adolfa (Gustav-Adolf-Kirche) v Niederurselu z roku 1926. Ve Frankfurtu nad Mohanem byl Martin Elsaesser odpovědný za velké komunální stavební projekty.

Tímto způsobem mohl společně s Ernstem Mayem výrazně ovlivnit tvář »Nového Frankfurtu«. Začátek stavebních prací na dnešním pozdně gotickém halovém kostele se datuje rokem 1452. Kostel byl dokončen teprve po dlouhé prodlevě architektem Wendelem Rosskopffem a byl slavnostně vysvěcen v roce 1520.

Stavební práce z počátku 16. století dodnes připomíná jižní portál se sochami svaté Kateřiny a svatého Mikuláše. Kostel byl několikrát těžce poškozen, například během třicetileté války v roce 1642 nebo za velkého požáru města v roce 1717. Během stavebních úprav po požáru města byl vybudován nový plochý strop, který zakryl původní klenbu. Expresionisticky moderní charakter získal kostel po první světové válce, kdy byl přeměněn v pamětní kostel a upraven Martinem Elsaesserem. Elsaesser odstranil pomalovaný plochý strop z 18. století anahradil ho novou klenbou z omítnutého Rabitzova ocelového pletiva. Z této doby pocházejí také štíhlé, hvězdicovité sloupy a západní empora. Na empoře jsou umístěny dvě výrazné sochy: truchlící žena a vyčerpaný válečník, které navrhl Hans Wissel. Na empoře a částečně i na sloupech se dodnes zachovaly historické barvy. Aby zdůraznil charakter pamětního kostela, umístil Elsaesser na stěny kostela ornamentální stuhy, na kterých jsou uvedena jména více než 2000 padlých z první světové války.

Kostel svatého Mikuláše sloužil po staletí jako pohřební kostel města Zhořelce a byl zasvěcen svatému Mikuláši, patronu lodníků a obchodníků. V současné době je kostel využíván jako výstavní prostor. Pozoruhodný je také severně přiléhající hřbitov svatého Mikuláše (Nikolaifriedhof), který bezesporu patří mezi nejkrásnější hřbitovy v Německu. Na hřbitově lze najít hroby Jakoba Böhmeho a Minny Herzliebové, Goethovy mladé múzy, která byla předobrazem Otilie z jeho románu »Spříznění volbou«.

www.topomomo.eu

